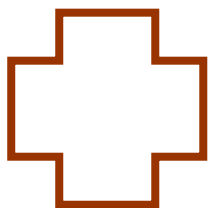

Mezifrantiškánská spolupráce dnes

Učební list 3

Obsah

Mezifrantiškánská spolupráce dnes

Z pramenů

Přátelství mezi Klárou a Františkem

A. Úvod

Tento učební list zaměřuje pozornost na františkánskou rodinu

B. Přehled

Tisíce mužů a žen na všech kontinentech světa

C. Informace

Nemíníme se spokojovat jenom s tradičními odpověďmi

1. Františkánská rodina v číslech

2. Mezifrantiškánský ekumenismus

3. Snahy o mezifrantiškánskou spolupráci

3.1 Mezifrantiškánská spolupráce ve světovém měřítku

3.2 Mezifrantiškánská spolupráce na úrovni kontinentální a národní

4. Výhledy a otevřená přání

4.1 Kongres v Mattli 1982

4.2 Základní kurs o františkánském misionářském charismatu 1984 (CCFMC)

4.3 „Assisi 94“

D. Cvičení

E. Návody k aplikaci

F. Literatura

Přátelství mezi Klárou a Františkem

Všichni vědí, že František a Klára žili spojeni přátelstvím. On s ní rád mluvil, rád naslouchal miřým slovům, která jí plynula ze rtů jako med. Také Klára touřžila po jeho přítomnosti a vychutnávala slova, jimiřž František mluvil o „dobrém Ježiři“.

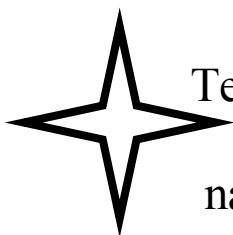
Vřždy znovu se toho vřřak zřříkali a odmítali vzájemně se navřřetřřevovat. Přeřředevřřím Frantiřřek byl přeřřesvědřen, řře uctívá Boha, když se zřřekne návřřetřřevy u Kláry, která pro něj tolik znamenala. Klára naopak tím velice trpřřela. Vřřždy znovu nalřřehala na bratry sv. Frantiřřka, aby ho takové tvrdosti zbavili.

Frantiřřek tak jednou pozval Kláru k řřídlu k Porciunkule, malému obydlí bratřří nedaleko Assisi. Spolu s bratry a řřěkoliika sestrami jedli společně na holé zemi. Oba se cítili stejně svázáni se zemí jako s Pánem Bohem. Mluvili spolu a uchváceně naslouchali slovům, která řříkali. Tehdy Břřh vrhl svřřij bořřřský oheň na jejich rty a do jejich srdce. Byl z nich jen oheň a plamen. Pořřžár lásky byl tak velký, řře plápolal nad celým obydlím a zachvátil celé okolí. Oheň byl tak mocný, řře přřispřřechali hasiři z Assisi a Montefalca, z Betony a Spella, aby ho uhasili. Samozřřejmě, řře zbytečně. Kdo by totiž mohl uhasit lásku, kterou Břřh rozřřířří mezi lidi?

(Podle Kvítků – Fioretti 15)

Úvod

A

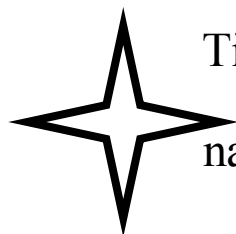
Tento učební list zaměřuje pozornost
na františkánskou rodinu,

kteřá byla založena na počátku 13. století Františkem a Klárou. Spojovalo je upřímné a hluboké přátelství. Oba směřovali k jednomu cíli, k Božímu království; jejich společným přáním bylo žít evangelium doslovně a odevzdávat je lidem jako životodárnou sílu. Jejich způsob života lidi přitahoval. Muži i ženy ze všech vrstev společnosti se k nim chtěli přidat a žít evangelium jako oni. V necelých deseti letech vyrostly z malých počátků tři silné větve: 1210 Bratrstvo menších bratří, 1212 Společenství menších sester a téměř zároveň laické společenství, z něhož se vyvinul Řád kajících.

Ne ani František sám ani Klára sama, ale František a Klára společně založili hnutí, které je ještě i dnes schopné nadchnout ženy a muže a volat je k následování. Jejich charisma je zvláštní v tom, že zakládá odkázanost sester a bratří na sebe navzájem v jedné františkánské rodině. Františkánskou rodinu je možné zakoušet v jejím celku pouze v sourozeneckém spoluzití mužů a žen. Jejich jednota při veškeré mnohosti a milující starostlivost jedněch o druhé by proto měla být samozřejmá. Z toho vyplývá, že různé františkánské řády a společenství mají spolupracovat (= mezifrantiškánská spolupráce).

Přehled

B

Tisíce mužů a žen
na všech kontinentech světa

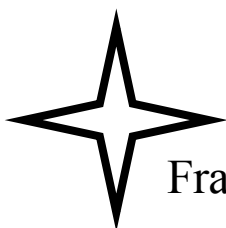
se snaží podle vzoru Františka a Kláry žít evangelium. Jsou zavázáni k jednotě a spolupráci. Plyne to už z myšlenky sourozenectví, která je pro františkánský životní styl myšlenkou ústřední. Právě proto mají co důležitého říci ve světě rozervaném tolika konflikty a rozpory a v církvi, kterou zmítají různá napětí.

Nesmíme však ukazovat jen ideál, ale chceme uvést konkrétní příklady spolupráce. Dnes už existuje rostoucí mezifrantiškánská spolupráce na místní, národní i mezinárodní úrovni.

Víme však, že ještě mnoho práce není vykonáno. V mnoha oblastech nás nedostatek povolání nutí spojovat síly a hledat i zkoušet nové podoby spolupráce. Jinde je třeba jednoznačné a společné nasazení ve službě chudým a diskriminovaným. Proto jsme dnes z nejrůznějších a mnohotvárných důvodů vyzýváni, abychom posilovali svá sourozenecká pouta a dělili se o své duchovní, hmotné a lidské dary a možnosti.

Informace

C

Františkánská rodina v číslech

1

Františkánská rodina je mnohotvárné hnutí, které sahá daleko za hranice katolické církve. Její členové pocházejí z nejrůznějších společenských vrstev a osobních situací. Všechny je spojuje společná vize života podle Kristova evangelia, vyvolaná životním svědectvím a učením Františka a Kláry z Assisi.

Nejvyššího početního stavu dosáhla františkánská rodina v 17. a 18. století. V oblasti jejího působení žilo tehdy (okolo r. 1700) v Evropě asi 115 milionů lidí. (V jednotlivých zemích: Španělsko a Portugalsko 10; Itálie 13,3; Francie 20; Země Beneluxu 3,4; Britské ostrovy 9,3; Skandinávské země 2,8; Německo 15; Švýcarsko 1,2; Podunajské země 8,8; Polsko 6; Rusko 17,5; Balkán 9.)

Byla to doba, kdy mnoho misionářů odcházelo do nově objevené Ameriky a silně se rozšířily i misie v Asii. Pro srovnání: V Evropě žije dnes asi 650 milionů lidí a bez evropské části bývalého Sovětského svazu, Běloruska, Ukrajiny a Turecka asi 460 milionů.

Menší bratři (OFM) měli r. 1762 = 76 900 členů, minorité-konventuálové (OFMConv) = 15 000 členů, kapucíni (OFMCap) r. 1761 = 34 000 členů a klarisky v r. 1680 = 34 000 sester. O ostatních františkánských společenstvích (TOR – Třetí řád řeholní, OFS – Sekulární františkánský řád) žádné číselné údaje nemáme.

Podobně jako se dnešní církev stala církví světovou, tak i františkánská rodina se vyvinula ve světové hnutí. Těžiště církve se přesunulo na jižní polokouli a také františkánská rodina tam má největší přírůstky.

Početní stav členů v r. 1993

(Nemáme přesné statistiky pro všechna společenství)

První řád	OFM 18 204	OFM ^{Cap} 11 619	OFM ^{Conv} 4 329	Celkem 34 152
Druhý řád	OSC 15 000	OSCCap 2 785 CCS ¹ 462		Celkem cca 18 152
Třetí řád řeholní (TOR/OSF)	TOR 850	TOR/OSF Bratři 21 společenství, cca 2 800	TOR/OSF Sestry 357 společenství, cca 120 000	Celkem cca 123 650
Sekulární frant. řád (OFS/SFŘ)	OFS/SFŘ cca 1 000 000	Frant. mládež cca 6 000 – 7 000		Celkem cca 1 000 000
Františkánská rodina celkem				cca 1 200 000

Kromě toho existují:

Františkáni a františkánky jiných křesťanských vyznání:

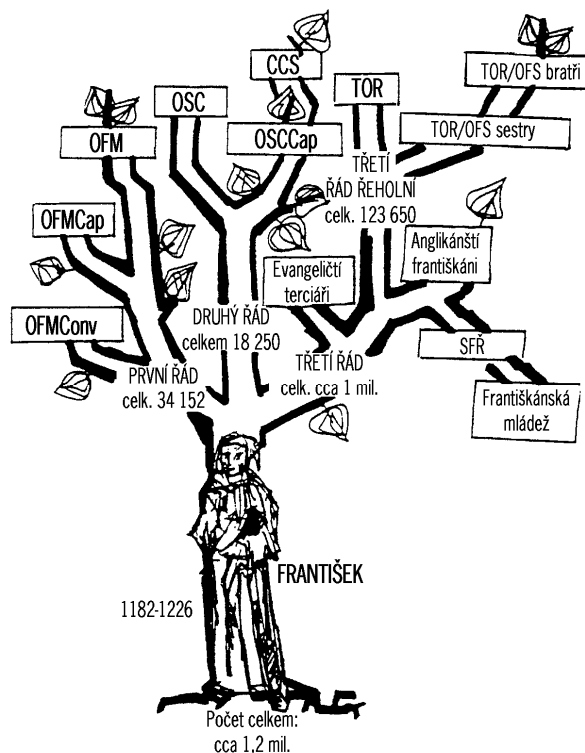
- Anglikánská františkánská rodina:
První řád: 200 mužů, 30 žen, 20 klarisek
Třetí řád světský: 3000
- Evangelický Třetí řád

Františkáni a františkánky v různých institutech

(Sekulární instituty, jako např. sekulární institut Krista Krále, založený P. Gemellim, který je zastoupen v 25 zemích, „Druhé sv. Františka“ a jiní.)

Bezpočet lidí na celém světě

- křesťanů i nekřesťanů, kteří se orientují na sv. Františka a Kláru z Assisi.

¹ CCS: Klarisky kapucínky věčného klanění

Celý svět se františkánské rodině stal jedním velkým domem. Proto se musíme v tomto domě sejít a spolupracovat (= ekuména). Přesvědčení, že se františkánská obnova podaří jen tehdy, když různá františkánská společenství budou spolupracovat, je základní výpověď pokoncilních řádových dokumentů.

Základní formou našeho společenství je sourozenectví. Na generální kapitule františkánů v Medellinu v r. 1971 bylo sourozenectví prohlášeno za znamení naší františkánské totožnosti a věrohodnosti.

„Jsme přesvědčeni, že tato forma života bratrství v následování Krista a svatého Františka může prokázat současným lidem velkou službu. Chceme svým bratrstvím zmenšit nesnáze naší doby“ (Medellin OFM 1971).

Je rovněž podrobně uvedeno, jak se musí tato bratrskost osvědčovat:

- uplatňováním vlastních schopností k blahu a radosti bratří (č. 11);
- službou lidem, když jim pomáháme *„uskutečňovat evangelijní hodnoty lidské důstojnosti, mnohostranného pokroku a opravdové svobody“* (č. 12);
- závazkem *„stávat se naprosto bližními každému člověku a účinně mu pomáhat všude, kde se s ním setkáme“* (č. 13);
- protože: *„my, synové svatého Františka, žijeme v místních bratrských společenstvích a chceme sloužit místním křesťanským společenstvím... Milost obnovy nemůže ve společenstvích růst, pokud každé z nich nerozšíří prostor své lásky až k hranicím země“* (č. 16).

Podobnou závažnost připisuje svědectví bratrskosti misijní dokument kapucínů v „Mattli 1978“:

- Práce při misionářském nasazení nesmí jednotlivce zaměstnat natolik, aby již nemohl žít společně s bratřími (č.38);
- Účinnost svědectví zvýší spolupráce mezi provinciemi a oblastmi (č. 39);
- protože: *„Ceníme si charismat tolika bratří a sester a využíváme je k vzájemné duchovní službě. Budeme přispívat k tomu, aby rostlo společenství víry a lásky, které se vyznačuje zvláštní evangelijní průraznou silou. To si přál svatý František a to lidé dnes očekávají.“* (č. 40)

Misijní dokument františkánů „Bahia 1983“ věnuje tomuto tématu hned dvě kapitoly.

Solidarita, bratrskost, spolupráce a jednota mezi větvemi františkánské rodiny v prvním, druhém a třetím řádu jsou podstatné a nejdůležitější nástroje našeho poslání.

„Když lidé bratry viděli, popisovali je jako Boží muže, kteří se zajímali jeden o druhého, měli veselou tvář, vzájemnou úctu, dobrotu a lásku (srv. 1 Cel 38; AP 25). Celý jejich život vydával svědectví evangeliu. Nejenom věřili a kázali, nýbrž ještě víc dávali svým životem mezi sebou a životem s lidem možnost vidět očima hodnoty Ježíšova poselství. Chceme-li dnes opravdu hlásat evangelium, musejí u nás lidé nejdříve poznávat právě tyto hodnoty, které byly v životě prvních bratří tak nápadné.“ (Bahia č. 22)

Nové konstituce Serkulárního františkánského řádu mluví v čl. 89 o tom, že „na základě živé reciprocitě mezi řeholníky a sekuláry františkánské rodiny a na základě odpovědnosti řeholních představených musí být ve všech bratrstvech SFŘ zajištěna duchovní asistence“ se strany prvního řádu „jako základní prvek společenství“ všech obcí Sekulárního františkánského řádu (SFŘ). Konstituce dále pamatují na to, aby všichni členové SFŘ byli zavázáni plnit své poslání společně s ostatními skupinami františkánské rodiny.

Řehole bratří a sester Třetího řádu řeholního (TOR/OSF) volá k věrnosti vůči úředním představitelům církve, k hluboké jednotě s církví světovou i s církví místní. Zvláště připomíná: „Ať jsou kdekoli a ať se setkají kdekoli, musí se setkávat duchovně a pozorně a vzájemně se ctít. Mají rovněž pěstovat jednotu a společenství se všemi členy františkánské rodiny.“ (Kap. 1,3)

V dokumentu 5. plenární rady v Garibaldi v r. 1983 zdůrazňovali kapucíni přednostní postavení bratrskosti a ducha společenství.

„Posilujme bratrskou spoluodpovědnost a solidaritu, abychom tak přemáhali mentalitu izolace a provincialismu. Využívejme proto různá zařízení, která podněcují a podporují spolupráci při řádové výchově, v apoštolátu, v oblasti kultury a publicistiky, a to jak na celořádové úrovni, tak i na úrovni kontinentální, národní a regionální. Přitom věnujme zvláštní pozornost konferencím.“

Povzbudujeme vás, abyste udržovali živé bratrské smýšlení sdílením pozemských statků a jinými projevy bratrství mimo provincie i uvnitř nich. Prožívaný duch chudoby a bytí na cestě má zabraňovat, aby společenství bratří nebyla omezována ve svém rozvoji dlouhým pobytem bratří na stejném místě.“ (č. 27)

Z těchto textů je dostatečně zřejmé, že ve františkánské rodině vzrostl cit pro závazek jednoty. Víme přitom, že rány a jizvy z minulosti dosud zůstávají. Musíme si však stále více uvědomovat, že pro osamělé běžce a pokusy jednotlivých osob nebo společenství profilovat se na úkor ostatních už není místo. V duchu svých zakladatelů Františka a Kláry máme následovat Krista společně. Pro františkánskou ekuménu však samozřejmě nejsou žádné patentované předpisy. Jsme na samém počátku. Přece však je jasné a tím i zavazující, že mnohé úkoly splníme lépe společně než vedle sebe nebo dokonce proti sobě.

To všechno je možné, aniž se zřekneme vlastních tradic a svého uloženého poslání: proto jednota v mnohosti! Teprve tak se stane bohatství františkánského ducha viditelné a užitečné Božímu lidu.

S

Snahy o mezifrantiškánskou spolupráci – konkrétní příklady

Vztahy mezi různými větvemi františkánské rodiny se ve velké míře zlepšily, což se rovněž projevilo ve společných podnicích. K lepšímu pochopení a k hlubšímu oceňování františkánské tradice velmi přispívají františkánská střediska pro spiritualitu, studia, formaci, výzkum, tisk a spolupráci. Plány a akce za mír, spravedlnost a zachování stvoření, které organizují a provádějí interfrantiškánské skupiny, ukazují solidaritu členů františkánské rodiny. Tento učební list si nečiní nárok na to, že sestaví úplný seznam všech interfrantiškánských iniciativ a plánů. Vědomě se omezíme na ta sdružení, instituty a federace, které mají širší než regionální význam. Kromě toho existují mnohé formy interfrantiškánské spolupráce na místní a národní úrovni, ty zde však uvádět nemůžeme. Nelze to chápat jako podceňování těchto iniciativ. Spíš doufáme, že sestry a bratři na různých kontinentech se sami postarají, aby se tyto příklady staly známými a byly zařazeny do tohoto kursu.

Mezifrantiškánská spolupráce ve světovém měřítku 3.1

- **Konference františkánské rodiny (CFF)**

Dne 3. října 1995 bylo v Římě rozhodnuto o nové struktuře mezifrantiškánské spolupráce: o *Konferenci františkánské rodiny*. Patří do ní generální ministři OFM, OFMConv, OFMCap, TOR, generální ministryně SFŘ a prezidentka Mezinárodní františkánské konference (IFC: světové spojení společenství TOR). Nově založená konference chce podporovat a povzbuzovat vzájemnost společenství a společné iniciativy. Zastoupená společenství se střídají v pořadí v úřadu prezidenta; první začal 1995/1996 generální ministr OFM a po něm 1996/1997 generální ministryně SFŘ. Ročně jsou plánovaná dvě setkání. Konference generálních ministrů existuje i nadále.

- **Františkánský institut pro spiritualitu (IFS) v Římě**

Františkánský institut pro spiritualitu, přičleněný k univerzitě „Pontificio Ateneo Antonianum“ (P. A. A.) v Římě nabízí akademické vědecké vzdělání a praktickou orientaci v oblasti teologické spirituality pro budoucí docenty, formátory a animátory. Zvláštní význam se přitom klade na zprostředkování františkánské spirituality. Institut udržují řeholní společenství kapucínů a františkánů, z jejichž řad také pochází většina docentů. Kolegium docentů se doplňuje odborníky z jiných společenství nebo laiky.

- **Mezinárodní františkánská konference (IFC)**

Roku 1985 založila společenství Třetího řádu řeholního *Mezinárodní františkánskou konferenci* se sídlem v Římě. Aktivními členy této konference jsou přibližně tři čtvrtiny ze čtyř set kongregací TOR z celého světa. Některé kláštery kontemplativních sester TOR jsou přidruženými členy. Podle posledních statistik je na všech kontinentech přes 120 tisíc bratří a sester Třetího řádu řeholního.

- **Franciscans International (FI)**

Franciscans International je nevládní organizace při OSN. Chce v OSN prosazovat františkánské hodnoty a záležitosti (péče o chudé, zasazování se o mír, ochrana stvoření) a spolu s jinými podobnými iniciativami a skupinami se chce vyjadřovat k těmto ústředním otázkám pro budoucnost lidstva. FI se skládá z členů (r. 1995 asi 5000) všech větví františkánské rodiny v šedesáti zemích světa. Od podzimu 1995 existuje vedle členství jednotlivců také členství kolektivní (kláštery, řádové provincie atd.). To vytváří předpoklady, aby se v budoucnosti mnohem více sester a bratří účastnilo na této důležité službě a aby se mohlo posílit také osobní obsazení newyorské kanceláře. Plánuje se dvanáctičlenný mezinárodní řídicí tým, který se má skládat ze zástupců Konference františkánské rodiny, kontinentů a mezifrantiškánských zařízení. Důležitým kritériem pro volbu řídicího týmu je jeho mezinárodní složení a také vyvážené zastoupení ženských a mužských společenství. FI je povinna sledovat tento cíl:

„My františkáni, muži a ženy, kteří jdou ve stopách svatého Františka z Assisi, jsme přesvědčeni, že celé stvoření od nejmenšího organismu po člověka, žije na planetě Zemi ve vzájemné závislosti. Víme, že tento vztah je ohrožen nedostatkem vědomí této vzájemné závislosti a také vykořisťováním a útlakem. Zavazujeme se tuto vzájemnou závislost posilovat, aby celé tvorstvo mohlo žít v harmonii. Chceme to provádět službou našich vlastních členů a pracovníků OSN a jiných nevládních organizací, a to spoluprací, vzdělávacími programy a činnostmi v oblasti ochrany životního prostředí, mírové práce a péče o chudé.“

14. června 1995 dostal *Franciscans International* status 1. kategorie organizací OSN. Tento status opravňuje k účasti na všech zasedáních hospodářské a sociální rady (Economic and Social Council = ECOSOC). Umožňuje dále zvláštní vztahy k ostatní grémiím OSN a zastoupení ve vrchním vedení OSN v New Yorku i v dalších zařízeních OSN, např. v Ženevě, ve Vídni, v Nairobi... Toto spojení s ECOSOC dává FI možnost podílet se přímo na diskusích grémií OSN a působit tam svým vlivem. Přirozeně se tím zvětšují očekávání a odpovědnost (Srv. UL 23).

- **Misijní ústředí františkánů (MZF)**

Misijní ústředí františkánů bylo založeno roku 1969. Je to orgán střeoevropské konference ministrů provinciálů. členy jsou františkánské provincie Německa (4), Rakouska (2), Maďarska (2) a po jedné z Holandska, Flander, Jižního Tyrolska, Švýcarska a Rumunska. Pro františkánské provincie v jižních zemích, které mají osobní a historické vazby a vztahy k členským provinciím, existuje tzv. „Přidružené členství“. V současnosti jde o šest provincií v Brazílii, dvě v Africe (JAR a Zaire) po jedné v Bolívii, v Pákistánu, v Indii a Indonésii. Úlohou MZF je podpora františkánského misijního charismatu uvnitř františkánské rodiny,

práce na vzdělávání a solidaritě vzhledem k dvoutřetinovému světu², získávání nových spolupracovníků a veřejná činnost spolu s podporováním tohoto plánu. Okruh podporujících a františkánskému duchu oddaných dáreků a dárců umožňuje, že MZF může tyto úkoly plnit.

MZF je sice v podstatě orgánem OFM, ale pokud jde o podporu projektu, je to mezifrantiškánské zařízení. V rámci projektu mohou podávat návrhy všechny sestry i bratři františkánské rodiny z jižních zemí. Zvláštním těžištěm jejich práce je podporovat mezikulturní dialog a výměnu. K tomu existují mezinárodní vzdělávací programy, které si berou za vzor už i jiné řády. Od roku 1992 má MZF regionální pobočku v Berlíně pro vzdělávací práci na Východě a od roku 1995 také regionální pobočku pro střední a východní Evropu. Její úlohou je ujmát se záležitostí františkánské rodiny na Východě a organizovat solidární pomoc.

Mezifrantiškánská spolupráce na kontinentální a národní úrovni

3.2

LATINSKÁ AMERIKA

V Latinské Americe je osm františkánských středisek (1995), která slouží organizaci a duchovní obnově františkánské rodiny. Jsou to *CIPFE* v Uruguaji a *Františkánská střediska* v Argentíně, Bolívii, Brazílii, Ekvádoru, Guatemale, Paraguaji a v Peru. V Chile, Kolumbii a Mexiku se sestry a bratři organizovali jako *Františkánská rodina*, ale nevytvořili žádné ústředí. Ve Venezuele existuje *Františkánská rodina* a vzdělávací středisko. Spolupráce různých františkánských větví a jejich napojení na střediska je rozdílné. Nejlepší a nejúčinnější je asi v Brazílii. Hlavními nabídkami těchto středisek jsou semináře, exercicie, publikace, kongresy, vzdělávací programy, akční skupiny pro spravedlnost, mír a ochranu stvoření. Koordináční kancelář se pokouší posilovat spolupráci františkánských středisek Latinské Ameriky. V současné době si tuto úlohu uvědomuje *Františkánské středisko* v Argentíně. Následujícími řádky představíme dvě vzorná střediska:

- **Františkánské středisko v Petrópolis (FFB) v Brazílii**

Středisko FFB bylo založeno roku 1969 jako *CEFEPAL do Brasil*. Zakladatelé věděli, že obnova se podaří, jen když povede k soustředění sil a když různé větve františkánské rodiny najdou při vši rozličnosti cestu zpět k jednotě.

Středisko, ke kterému dnes patří 155 společenství, zahrnuje centrální sekretariát a vzdělávací dům. V prvních dvaceti letech byl hlavní činností *CEFEPALu* devítiměsíční kurs, který navštívilo pokaždé 30 až 35 sester a bratří. Studium františkánských spisů, úvahy o vlastním životě a zkušenosti, modlitba a liturgie jim pomáhaly nově objevovat jejich františkánské povolání. Hlavním cílem nebylo ani tak podávat vědomosti, jako spíše osobní zkušenosti. Z tohoto kursu vzešly rozhodující podněty pro obnovu celé františkánské rodiny v Brazílii. Téměř samozřejmou se stala spolupráce a výměna mezi větvemi řádu.

Činnost střediska byla nově uspořádána v roce 1995 na prvním generálním shromáždění františkánské rodiny v hlavním městě Brasílii. Vedle generálního sekretariátu bylo vytvořeno pět oddělení:

– CEFEPAL pro vzdělávací programy

² „Dvoutřetinový svět“ nahrazuje dřívější výraz „třetí svět“. „Třetí svět“ znamenal chudé země Jihu, zatímco „dvoutřetinový svět“ zahrnuje všechny vyděděné a chudé tohoto světa, kteří tvoří dvě třetiny lidstva.

- Oddělení pro publikace a činnost na veřejnosti
- Oddělení pro studium františkánských dějin
- Oddělení pro animaci³ 15 oblastí
- Pracovní skupina pro spravedlnost, mír a ochranu stvoření

Středisko je považováno za zdroj podnětů a idejí pro celou františkánskou rodinu.

- **Ústředí pro výzkum, františkánský rozvoj a ekologii (CIPFE)**

CIPFE v Uruguaji je opravdu jedinečné františkánské zařízení. Koordinuje téměř veškerou činnost uruguayské františkánské rodiny. Spolupracuje s mnohými odborníky z univerzity v Montevideu. Přitom má hluboké kořeny v každodenních problémech lidu. Význačné jsou především projekty, které mohou sloužit za vzor v oblasti ekologie a také projekty pro okrajové vrstvy společnosti (prostitutky, nemocní AIDS, děti na ulici, bezdomovci, ženy). Středisko se zabývá následujícími programy: Výzkum františkánských dějin, vzdělávací a pastorační kurzy, biblické programy a nabídka programů pro mládež.

SEVERNÍ AMERIKA

- **Františkánský institut sv. Bonaventury v New-Yorku, USA**

Františkánský institut v New Yorku je centrem výuky a učení, výzkumu a zveřejňování všech témat, která jsou spojena s františkánským hnutím, především jeho teologie, filozofie a dějin. Institut uděluje studujícím z celého světa akademický titul „Master of Arts“ (MA) ve františkánských studiích. Kromě toho nabízí exercicie, semináře a jiné kurzy. Rozličné publikace, mezi nimi františkánský měsíčník pro spiritualitu „The Cord“, ukazují, jak je františkánská rodina mnohotvárná a obsahově bohatá.

- **Sdružení bratří a sester Třetího řádu sv. Františka**

Sdružení bratří a sester Třetího řádu sv. Františka slouží komunikaci a spolupráci mezi bratřimi a sestrami Třetího řádu řeholního ve Spojených státech. Nabízí různé programy obnovy, které chtějí podávat hlubší porozumění ducha a způsobu života řehole TOR.

AFRIKA

- **St. Bonaventure Centre v Lusace, Zambie**

Středisko sv. Bonaventury je františkánské studijní a vzdělávací centrum pro tři větve prvního řádu: OFM, OFMCap, OFMConv. Bylo založeno roku 1992. Studenti žijí ve společenstvích vlastního řádu, mají však společnou kapli, knihovnu, přednáškové sály atd. a společně slaví eucharistii. Tím roste františkánské rodinné citění.

Další mezifrantiškánská zařízení se v současnosti (1996) plánují pro východní Afriku v Nairobi a pro jižní Afriku v Johannesburgu. Dlouhou dobu byly různé františkánské komunity zcela oddělené a ponechané samy sobě. Intenzivní práce s CCFMC tuto situaci postupně změnilo. Zcela zřejmě vzrostl pocit, že jsme velká rodina a součást mezinárodního hnutí. Františkánky a františkáni se sblížují, pomáhají si a navzájem se podporují. Prostřednictvím CCFMC se vytvořilo ovzduší, kde je nyní možná i strukturální spolupráce společenství.

³ Animace, animátor: podpora, doprovod a podněcování k osobní samostatné činnosti.

ASIE

- **Franciscan Institut of Asia (FIA)**

Roku 1980 byl na Filipínách založen *Asijský františkánský institut*. Odpovídá za něj mezifrantiškánský řídicí tým. Cíle *FIA* jsou:

- Poznávat Františka a Kláru, jejich vizi a jejich způsob života a posilovat františkánské vědomí;
- podávat dějiny františkánského hnutí
- umožňovat zkušenost františkánského života modlitby a práce;
- zkoumat františkánské cesty ke službám v církvi;
- podporovat dialog s asijskými náboženstvími;
- umožňovat františkánský výzkum a publikace

V uplynulých šestnácti letech sloužila *FIA* františkánské rodině:

- základními františkánskými kursy;
- vzdělávacími programy pro řádové školení na různých úrovních;
- bohoslužebnými modely a liturgickou pomocí pro františkánské svátky;
- uveřejňováním a prodejem františkánských knih;
- programy pro spravedlnost, mír a ochranu stvoření.

Vlastním časopisem „*FIA Contact*“ se má umožňovat živá výměna uvnitř františkánské rodiny.

- **Shanti Sadhana, Františkánský institut pro spiritualitu v Indii (FISI)**

FISI je centrum pro animaci, vzdělávání a výzkum. Zabývá se především františkánskými tématy, ale též tématy, která vycházejí z kulturního kontextu v Indii. Mezifrantiškánský tým tohoto ústředí pořádá kursy a exercicie pro vedoucí vzdělávání a pro animátory. Programy chtějí sloužit potřebě obnovy františkánské rodiny, ale obracejí se také na lidi mimo řád. Ústředí nabízí devítiměsíční kurs, který končí udělením diplomu z františkánské spirituality. Vzhledem k indické společnosti je významné, že účastnice a účastníci pocházejí ze všech kast a náboženství. V současnosti (1996) probíhají jednání o připojení k univerzitě v Mysore. *FISI* řídí kapucíni, je však otevřeno všem bratřím a sestrám františkánské rodiny.

EVROPA

V Evropě existují centra pro mezifrantiškánskou spolupráci v Belgii, Německu, Anglii, Francii, Irsku, Itálii, Chorvatsku, Holandsku, Rakousku, Polsku, Portugalsku, Švýcarsku a Španělsku. Uvedeme zde dva příklady.

- **Franciscaanse Samenwerking**

Franciscaanse Samenwerking bylo založeno roku 1962 a je tedy nejstarším mezifrantiškánským zařízením. Jeho členy je 44 sesterských a bratrských společenství. Za cíl si kladou šíření a prohlubování františkánské spirituality, především v samotných řádech a kongregacích a dále podporu spolupráce pomocí ústřední kanceláře pro františkánské hnutí. Nabízejí hlavně: tříletý kurs františkánské spirituality, víkendové kursy a každoroční

pokračovací kurs. Tyto nabídky doplňují srazy pro mládež, pro členy Sekulárního františkánského řádu (SFR) a živá vydavatelská činnost.

- **Interfranziskanische Arbeitsgemeinschaft (INFAG)**

Mezifrantiškánské pracovní společenství (INFAG) pro Německo, Rakousko a Švýcarsko bylo založeno roku 1982. Jeho úlohy jsou: podpora spolupráce a další vzdělávání ve františkánské spiritualitě. Členy tvoří 79 společenství (stav 1995). Nástroji pro plnění těchto úkolů jsou: jednatelství ve Würzburgu, informační list, publikace, zvukové nahrávky, nabídky kursů a v letním období základna pro péči o poutníky v Assisi.

Výhledy a otevřená přání

4

Kongres v Mattli 1982

4.1

Poprvé za osm set let trvání františkánského hnutí se stalo, že se ve Švýcarském Mattli sešli františkáni všech větví, sestry z mnohých společenství činných i rozjímavých a členové třetího řádu, aby se zabývali svatým Františkem ve vztahu k „Třetímu světu“. Sešli se účastníci z 28 zemí všech kontinentů, rozdílných kultur i jazyků, náboženských zkušeností a teologických myšlenkových východisek. Čtyřpětinovou většinu tvořili sestry a bratři z „Třetího světa“.

Od té doby již uplynul delší čas. Dokumenty z Mattli „Mezifrantiškánské poselství – Mattli 1982“, které tehdy vznikaly s velkou námahou a s vůlí po spolupráci, neztratily ani dnes svůj význam.

Vedle poselství z Mattli odsouhlasil kongres celou řadu podnětů a přání, z nichž mnohé ještě dnes čekají na splnění. Především je požadována užší spolupráce v těchto oblastech:

- *Dialog mezi kontinenty*: Během kongresu si účastníci stále více uvědomovali, že „Třetí svět“ není jednotný blok. Dialog mezi kontinenty je naléhavě potřebný, aby se dal do pohybu vzájemný proces získávání zkušeností
- *Františkánská studijní střediska*: Měla by zde být opravdu usilovná snaha o základní a další vzdělávání. „Třetí svět“ vyžaduje střediska pro františkánskou spiritualitu, která by měla nabízet tyto služby: studia, další vzdělávání, otázky povolání a pastorační stránky františkánského života, které se týkají společné výchovy mužských i ženských noviců i těch, kteří se mají dále vzdělávat. Měla by to být výcviková centra spolupráce a jednoty.

- *Komunikace a výměna informací:* Pro posílení spolupráce je navrhováno, aby bylo zřízeno komunikační středisko TAU pro celou františkánskou rodinu. Zde by se měly koordinovat především i činnosti v oblasti spravedlnosti a míru.
- *Oblastní sjezdy:* Úzká spolupráce a jednota nevyhnutně vyžaduje setkávání rodin. Je třeba podporovat taková setkávání rozličných větví na místní, národní a mezinárodní úrovni.

Základní kurs o františkánském misionářském charismatu, 1984 (CCFMC) 4.2

Program tohoto kursu s jeho 25 učebními listy je znám pod různými jmény: v USA jako „Build with living Stones“, krátce „BWLS“ (Buduj z živých kamenů), v Indii „Jsme poslání“, většinou však prostě CCFMC. Tento kurs je mezifrantiškánský, mezikulturní a mezinárodní projekt, který vznikl v letech 1982 – 1984 a dnes (1996) obsahuje 25 učebních listů. Ty sestavili františkánští autoři a autorky, kteří mají různý původ, co se týče jazyka, kultury, společenské vrstvy, politického a společenského řádu. Cílem kursu je uvést uvnitř františkánské rodiny do pohybu obnovu, a to v kontextu rychle se měnícího světa. Účastníci tohoto projektu sledují tyto cíle:

- znovu oživit františkánsko-misionářského ducha;
- podporovat otevřenost a mezikulturní dialog a být ochotni spíše se učit než poučovat;
- podporovat jednotu a spoluzodpovědnost na národní, kontinentální a mezikontinentální úrovni.

Úlohou řídicího týmu tohoto kursu je pečovat o tento projekt základního kursu v celém světě. Mezinárodní sekretariát CCFMC v Bonnu v Německu slouží komunikaci mezi kontinenty a provádí rozhodnutí řídicího týmu. Programy CCFMC plánují na národní a mezinárodní úrovni týmy koordinátorů, provádějí je a vyhodnocují v úzké spolupráci s mezinárodním sekretariátem a řídicím týmem.

Dnes (1996) se tento nástroj mezifrantiškánského dialogu a spolupráce rozšířil na všechny kontinenty.

Komunikaci a výměnu napomáhají:

- *Zprávy CCFMC*, které vycházejí čtyřikrát do roka a obsahují zprávy o rozšíření a používání CCFMC na jiných kontinentech;
- „*Franciscan Digest*“, půlroční sešity, které zpřístupňují články o františkánské spiritualitě v anglickém jazyce;
- *Příručka pro animátory CCFMC*, sestavená mezinárodním mezifrantiškánským týmem;
- Svazek církevních a františkánských misijních dokumentů, existujících v anglickém a německém jazyce;
- připravují se a budou dány k dispozici další nástroje, např. Krátké vydání v deseti učebních listech, které vzniklo v Latinské Americe a překládá se též do jiných jazyků;
- nové technické pomůcky, jako CD-ROM atd.

„Assisi 94“ 4.3

Od 17. září do 1. října 1994 se v Assisi shromáždilo 160 účastníků CCFMC (120 delegátů a 40 dalších účastníků: řídicí a organizační tým, odborníci a překladatelé). Kongres měl trojí cíl:

- po deseti letech rozšiřování a využívání CCFMC na pěti kontinentech umožnit výměnu zkušeností; zároveň umožnit konstruktivní kritiku a sbírat návrhy na nové zpracování;
- více si uvědomovat ženský rozměr a světský aspekt františkánsko-misionářského charismatu a zpracovat ho do kursu, dále poznat a zhodnotit svědectví klarisek, Třetího řádu řeholního (TOR) a Sekulárního františkánského řádu v jejich významu pro celou církev i pro františkánskou rodinu;
- ujmout se oslav osmistého výročí sv. Kláry jako tvořivého podnětu, aby přinesly plody pro františkánskou rodinu.

„Assisi 94“ může být považováno za spojovací článek mezi „Mattli 82“ a naplněním budoucí františkánské spolupráce. Kongres nám pomohl uvědomit si tyto věci:

- Přínos SFŘ (Sekulární františkánský řád) pro františkánské charisma je třeba učinit plodnější. Jako světský řád je SFŘ zvláště povolán zasazovat se za mír a spravedlnost a spolu s ostatními bratřími a sestrami dosvědčovat evangelium svým životem uprostřed světa.
- Usilovat o to, aby se ženský rozměr františkánského misionářského charismatu stával uvědomělejší a prohluboval se. Záležitosti klarisek a jiných sesterských společenství musejí být při vzdělávání více zdůrazňovány.
- Ve františkánské rodině máme dobré příklady spolupráce. Avšak je třeba větší úsilí, aby se františkánské poslání vnášelo do světa. Takové iniciativy by se měly zaznamenat a sdělit celé rodině, např.
- Nevadská – pouštní zkušenost: nenásilné protesty v blízkosti atomové oblasti v USA;
- iniciativa františkánek v mírovém hnutí na Filipínách;
- mezifrantiškánská iniciativa v Berlíně–Pankowě (polévková kuchyně, ošetřování nemocných AIDS, vzdělávací činnost a františkánská přítomnost v nekřesťanském světě)
- mezifrantiškánská účast na konferencích OSN v Rio de Janeiro (1992: Ekologie), ve Vídni (1993: Lidská práva), v Káhiře (1994: Světová populace), Kodani (1995: Sociální rozvoj), Pekingu (1995: Ženy), Istanbulu (1996: životní prostředí);
- mezifrantiškánská iniciativa na koncilním procesu pro spravedlnost, mír a ochranu stvoření v etapách:
- Assisi 1988 (Iniciativa evropské františkánské rodiny, týkající se „Evropského ekumenického dialogu za spravedlnost, mír a ochranu stvoření“);
- 1989 (Účast na Evropském ekumenickém shromáždění „mír ve spravedlnosti“);
- Soul 1990 (účast na „Ekumenickém světovém shromáždění za spravedlnost, mír a ochranu stvoření“);
- Štýrský Hradec 1997 (II. Evropské ekumenické shromáždění).

Mládež mnoha zemí hledá vzory. Zdá se, že František a Klára tomuto hledání odpovídají. Hesly tohoto hledání jsou: naplnění smyslu života, ekologická rovnováha, mír a spravedlnost, sourozenecká církev, církev chudých. Františkánská rodina by na této cestě měla jít vpředu.

Církevní a františkánské prameny

Bible	Jan 13,35; Jan 17; 1Kor 1,1
Církevní dokumenty	
Františkánské prameny	BR 6; 1 C 38; AP 25; Fior 15
Interfrantiškánské dokumenty	Mattli 1982; Assisi 1994
OFM – OFMCap - OFMConv	OFM: Medellin 1971; Bahia 1983 OFMCap: Mattli 1978; Garibaldi 1983; Konstituce
OSC (Klarisky)	
OSF (TOR)	Řehole TOR, kap. 1,3
OFS (SFŘ, Třetí řád)	Řehole SFŘ, čl. 22
Doplňky	

Pozn.: Účastníci kursu mohou pramenné údaje doplňovat

Cvičení

D

1. cvičení:

Sestavte seznam všech františkánských aktivit a projektů ve své zemi.

Jmenujte cíle a aktivity.

Zjistěte, zda se v naší zemi dá udělat ještě něco dalšího.

Otázky a úlohy:

1. Co společného a co rozdílného můžete na těchto projektech zjistit?
2. Jestliže znáte iniciativy v jiných zemích, srovnajte je s iniciativami v naší republice – co vás při tom napadá?
3. Sestavte atlas celé františkánské rodiny ve svém kraji a v celé republice a zanepte tam:
 - místa, kde sídlí františkánští bratři nebo sestry a místa, kde jsou bratrská společenství SFŘ
 - počet bratří a sester v jednotlivých místech
 - rozsah úkolů
 - kde existují mezifrantiškánské iniciativy?
 - kdo se jich zúčastňuje?
 - čím se vyznačují?
4. Jak v tomto porovnání vypadá vaše vlastní společenství
5. Víte o společenstvích přátel sv. Františka, tj. lidí, kteří sympatizují s františkánskými ideály a nejsou v žádném františkánském společenství, a o jejich životě?

2. cvičení:

Jaké poznatky vám přinášejí předešlé otázky a odpovědi:

- o životě podle evangelia jako základu mezifrantiškánské jednoty a spolupráce;
- o mezifrantiškánské jednotě a spolupráci jako odpovědi na znamení času;
- o jejich významu pro budoucnost františkánského hnutí.

**Porovnejte františkánské dokumenty citované v tomto listu.
Zjistěte podrobnosti a rozdíly.**

1. Co se učíme z toho společného a co z rozdílů?
2. Co to znamená pro jednotlivce, pro společenství a pro celou františkánskou rodinu?

Návody k praxi

E

1. návod:

Ve skupině s co nejvíce osobami sestavte tříletý akční plán s tímto zaměřením:

„Jak můžeme podporovat mezifrantiškánskou jednotu a spolupráci v naší zemi?“

2. návod:

Jak povzbuzujete účast a spolupráci na již existujících mezifrantiškánských projektech, např.:

- Franciscans International;
- Podpora šíření CCFMC;
- Mezifrantiškánská střediska v naší zemi nebo v Evropě

Literatura

F

Bey, H. von der, Freyer, J. B. (vyd.),

Františkánské hnutí (1. sv.: Dějiny a spiritualita; 2. sv.: celosvětová angažovanost dnes), (Mainz 1996)

Boff, L., Bühlmann, W. (vyd.),

Oprav můj kostel (církev). Františkánské inspirace z Třetího světa (Düsseldorf 1983)

Bühlmann, W,

Misijní řád si klade otázku o své budoucnosti. Úvahy nad dokumentem „Misionáři v životě a činnosti“, III. plenární rady kapucínů v Mattli /Švýcarsko 1978 (Münsterschwarzach 1979)

Camara, H.,

Učiň ze mne duhu. Z „V rozhovoru“ 3/1992.

Heiger, P. (vyd.)

Oheň a jiskra. František z Assisi a jeho společenství (München 1976)

Generální kapitula OFM 1971,

Germánská konference provinciálů (vyd.) Medellin 1971. Menší bratři a misie.

Dokumenty generální kapituly františkánského řádu 1971 (Werl 1971)

Misijní ústředí františkánů (vyd.)

- *Odvážit se vyrazit vpřed.* Misionářská výzva františkánů dnes (Zprávy – dokumenty – komentáře 15), (Bonn 1982)
- *Klára, 800 let.* Ženské kořeny františkánské rodiny (Zprávy – dokumenty – komentáře 56), (Bonn 1994)
- *Hledání celku.* Ženský rozměr františkánsko – misionářského charismatu (Zprávy – dokumenty – komentáře 59), (Bonn 1995)

Müller, A.,

Misionáři se učí. 10 let seminární práce misijního ústředí františkánů (Mettingen 1979)
55 nn.

Řádová rada OFM 1983 (vyd.),

Evangelium nás burcuje. Úvahy nad evangelizací. Bahia 1983: MZF (vyd.), Zprávy – dokumenty – komentáře 19, (Bonn 1983)

Schneider, H.,

Františkáni v německé jazykové oblasti. Život a cíle (Werl 1985)

Učiň ze mne duhu

Pane, můj Bože:

*My lidé a moře –
se máme stále houpat
mezi odlivem a přílivem?*

*Je to pravda, že jsi duhu chápal
jako znamení míru a spojení s lidmi?
Pak učiň na nebi tak mocné znamení,
aby rozechvělo svědomí národů...*

*Učiň ze mne duhu,
v níž jsou všechny barvy,
do nichž se rozkládá Tvé světlo!*

*Učiň ze mne duhu,
vždy víc a víc,
která ohlašuje pokojné počasí
po bouřích na moři.*

*Uč mne dosahovat nekonečno,
to světlo na obzoru,
které pomáhá nebi sestoupit na zem
a zemi povznést se k nebi.*

Helder Camara